

M A G Y A R K U R I R

Bétsből, Pénteken, Augusztus' 7.-dikén 1818.

Spanyol Ország.

A' külső levelekben oly megjegyzések fordulnak elő, mellyek azt mutatják, hogy Spanyolország Angliába kezdi helyezteini az eránt való reménségét, hogy Amerikai plántatartományaihoz még, ha mindjárt nem oly hatalommal is, mellyet eddig gyakorlott, de legalább az anyaországra nézve is, annyira a' mennyire sikeres feltételek alatt, hozzá juthat. Ilyen megjegyzés fordul elő a' következő tudósításban: — Párisból Julius' 19-dikén írják, hogy Hertzeg Wellington oly jóvallást tévén a' közbenjáró Hatalmasságok' nevében a' Spanyol udvornál, hogy Montevideo, melly felett annak Portugalliával az ő tudvalévő egyenetlenkedései előfordultak, addig, míg a' Spanyolország' több insurgens tartományainak ügye elválik, bizzák valamely neutralis Hatalmasság' gondviselése alá; erre a' jóvallásra megérkezett Madridból a' valosz Párisba, 's ennyiben áll a' foglalata:

Ő Catholicus Felsége nem fogadja el azon jóvallást, hogy Montevideo neutralis Hatalmasság' gondviselése alá adattassék; ő Felsége gyengének találja ezen eszközt azon inségeknék megszüntetéssekre, mellyek eránt panasz van, 's oly eszközt kívánna elővétetni, melly által a' vérontást is meg lehetne szüntetni. Erre nézve egy közönséges megbékellési plánomot jóvall, a' *Britanniai Udvarnak kezessége alatt, kinek közbejövetele* ő *Catholicus Felsége előtt leg*

hathatósabbnak lenni látszik, melly esetben megigéri ő Felsége, hogy a' maga Amerikai alattvalójinak az Európaiakéhoz éppen hasonló jusokat 's kereskedési szabadságot enged.

Ugy látszik, hogy az Anglus nép' gondolkodását is kezdik hozzá szoktatni ahoz, hogy az Orsságlószék nem soká fel fogja az anya Spanyolország' ügyit venni az ő elpártolt tartományai ellen: — „Már több ízben megmondattott, így szoll egy Anglus újság, hogy a' mi Szekulánsaink és Szerentse-vadászaink nem okosan, nem politika szerént, 's nem is igazságosan tselekesznek, hogy az Amerikaiakat támadásra ingerlik 's abban elősegélik, a' melly Nagy Britannianak mind kézmiveire, mind plántatartományaira, mind pedig és leg főbbképpen kereskedésére nézve, már most is veszedelmes, 's jövődőben még veszedelmesebb lehet. Az anya Spanyolország már négy kikötőhelyet nyitott az Európai kereskedő portékák' számára, hogy azokból ezeket a' Spanyol Amerikai tartományokba behordani lehessen. Nékünk ezen engedelmet fontosnak kell tartanunk; lehetnek ennek idővel sikeresebb következtései is. Hogy kereskedőjinknek minden kívánságaikat telyesittse a' Spanyolországlószék, addig, míg részünkről mi is nagyobb barátságot nem mutatunk eránta, 's míg nyilvánossággal meg nem bizonyítjuk, hogy az ő elpártolt engedetlen plántatartományainak segítésekre semmi hajlandóságunk nintsen, nem kívánhatjuk. Igaz az, hogy igen tüzes 's igen elvete-

medett Spekulánsaink már csak eddig-
elé is igen sok okot adtak Spanyolor-
szágnak az ellenünk való békételenke-
désre 's boszszankodásra: mindazonáltal
mind ezek mellett is reménlhetjük mi-
azt, hogy ahozképpest, mint most álla-
nak a' dolgok, mind reánk mind pedig
magokra a' Spanyolokra nézve, hasznos
és tisztességes kereskedési kötés állhat
lábbra köztünk. "

* * *

Párisi újságlevelekben ezeket ír-
ták Jul. 12-dikén a' Spanyol szélekről:
— „A' Madridi Országlószék hivatalsze-
rént való tudósításokat vett a' Déli Amé-
rikában folyó dolgokról. Ezen tudósítá-
sok Havana-ból érkeztek. Minthogy
ki nem hirdették őket, gyanítani lehet,
hogy nem kedvezők. A' Király a' Stá-
tustanátsnak néhány rendbéli üléseiben
maga személyesen jelen lévén, az Amé-
rikai plántatartományok' állapotját vétet-
te fontolás alá, 's a' tanátskozások után
azonnal siető posták indították útnak
Páris, London, és Pétersburg felé. A'
katonaszedés folytattatik, 's erősítik,
hogy a' Királyi szolgálatban lévő tisztek
mind meghívattattak, hogy mennyenek
Amérikába, mert érdemek szerént meg-
fognak jutalmaztatni. Kadiksb a pa-
rantsolat érkezett Madridból, hogy az
ott már régen készülő expeditziót a' le-
hetőségig siettessék.

Az az expeditzió, melyről nem régen
íratott, hogy Kadiksból oly parantsolat-
tal indítottak útnak, hogy petsét alatt
lévő útasításait csak a' tengeren bizonyos
távolságra nyissa-fel, Teneriffához
megérkezvén 's ott ezen útasításokat fel-
nyitván, ezekben oly rendelkezésre talált,
hogy azon 2500 embereket, kiket viszen,
Limába szállítsa-ki (oda, a' honnét
Generális Osorio nem régen a' 4000
embereket Chilinek meghodoltatásá-
ra elhozta vala).

Egy Anglus kereskedőtől az a' ked-
ves újság érkezett Kadiksból Londonba,
hogy a' Spanyol Király megengedte vol-
na, hogy az Anglus fábrikákból való gya-
pott áruportékák 10 esztendeig Spanyol-
országba bevitethessenek.

* * *

Némelly levelek hosszasan leirván,
hogy melly bajos légyen az Amérikában
most folyó dolgokról valami bizonyost
irni, azért, hogy az insurgensek' hiva-
talszerént való tudósításaik, mellyek, ha-
mi nagy részrehajlással irnak is, de még
is csak megtartják a' Chronologiai
rendet, igen későre szoktak megérkezni,
a' Spanyol tudósítások pedig csak né-
melly darabjait szokták kiadni a' történe-
teknek: végezetre úgy találták-fel mago-
kat az előlemlített levelek, hogy a' do-
lognak előre való bizontalan közlése után
ismét vissza térnek azokra, 's a' mit
későbbre megvalóságosultaknak találnak
köztök, azokat kiszemelve ismét közlik
olvasóikkal. Így szemelték-ki a' Vene-
czuelai történetek közzül, mellyek ott
Februáriusban és Martziusban előfordúl-
tak, azokat, mellyek nékiek a' környül-
állások szerént leghitelesebbeknek lenni
látszottak, a' szerént, mint itt is követ-
kezik. —

A' Sambreroi ütközet után Bo-
livár Febr. 17-dikén egy proklamatiót
botsátott azon néphez, mellyek az Ori-
noco vize 's a' tenger' partjai mellett
felemelkedő bértzek között lévő térsége-
ken, az ott úgynevezetű Lanoson lak-
nak, melyben nékiek az insurgents kato-
naság' győzedelmeit előbeszéllyén, meg-
hivta őket, hogy ők is tsatolják hozzá
magokat 's fegyvert fogván, iparkod-
janak hazájok' megszabadításán. Sokan
is elő állottak segítségére, kiváltképpen
lovasok. Azalatt, míg Bolívar a' La-
nos térségeken seregeit ekképpen sza-
porította, más osztályoknál nevezetes ve-

rekedések történtek. Ez alatt történt, hogy Morilló Mártz. 17 - dikén a' La-Puertai véres tsatában megsebesedett, 's az Ortizi verekedésben az insurgenseknek egy igen nevezetes Veteranusok Oberster Vasquey megöletett, 's a' hol a' Spanyolok' vesztését is az ő Latoré nevű Generálissok' vezérlése alatt 1000 emberekre teszik. Bolívar végezetre, seregeinek organizálását elvégezvén, Pacz Generálist egy Osztállyal Valenzia, Monagást pedig egy más Osztállyal Barcellona felé, útnak indította. Az alatt Guyanából Generál Bermudez is megérkezvén, Cariaco' várára reá ütött, azt elfoglalta, 's az abban örizeten volt Spanyolokat fogságra tette. Ugyantsak ez alatt történt az is, hogy Bolívar és Marino között a' békesség ismét helyre állott. — Generalis Pacz az elejébe szabott utat Valenzia felé folytatván, egy Spanyolosztályt az Oberster Lopez' vezérlése alatt El-Paonál, 's azután a' Latoré vezérlése alatt San-Carlósnál egy másikat is megvert, 's a' várost elfoglalta, a' hol Latoré, mint mondják 30 tisztekkel egygyütt megöletett. Ugyan ekkor néhány száz Spanyolok áliállottak az insurgensekhez. Maga Bolívar a' főbb sereggel Caraccasnak a' fő városnak vette útját, 's ahoz már annyira közelített vala, hogy a' Las-Coquisas és Ancijo' hegyeikről a' városra betekingethetett, 's már semmi ellentállani nem látszott annak, hogy Pacz Valenciát, 's Bolívar Caraccast megvehessék, minthogy a' Spanyol fő armáda már tsak a' tenger' partjaira szorulva lévén, a' Lanos' kövér térségekről többé se' eleséget se' egyébféle segedelmet nem kaphatott, 's ugyan onnét, a' hol eddig seregeket gyűjtött, már most egy rekrutát se' reménlhetett; úgy, hogy minden tekintetben elveszve lenni látszott. Azonban még ekkor is tett a' tsalfa sze-

rentse egy változást a' maga vigyorgó ábrázatján. . Míg ezek Caraccasnál 's Valenzianál folytak, Morillónak egy Generálissa, Calzada, Varinas nevű tartományban 2600 embereket öszszegyűjtött, 's ezekkel a' Lanos-térségeken által jöven, véletlenül a' Bolívar hátamegéjött, 's már most ő fenyegette ezt azzal, hogy minden eleségeinek útját kettévágja, 's a' Lanoson hátra hagyott tartalékjait 's magazinumait elfoglalja. Más felőlről is iparkodtak a' Spanyol armáda' maradványai előre nyomakodni 's magukat Calzadával öszszetsatólni. Ezek a' mozdulások felnyitották a' Bolívar és Pacz szemeiket, 's meggyőzték őket affelől, hogy Caraccas 's Barcellona mellől még egyszer elkell távozniook. Pacz tehát La-Puertának fogott, a' hol Generális Moralesre találván, őtet April. 15-dikén megverte. Bolívar hasonlóképpen tselekedett; ő Calzada ellen vette útját Marakay felé, 's ennek seregeit az Aguedai hegyek' szoros útján előlálván, őket megtámodta. A' verekedés szörnyü mérgesen folyt; a' Spanyolok 1500, az insurgensek 800 embert veszettek. A' verekedés tsupa bajonéttal folytatott; a' melly kegyetlen verekedésről mindazonáltal a' környülállásos tudósítások még egy részről is meg nem érkeztek. Véghez menvén ezen tsata, innét Bolívar nem tért egyszeriben mindjárt vissza Caraccas alá, hanem jobbnak tartotta e' tájon várokozni addig, míg Angosturától újabb hadi készületeket vehet, és míg ugyan onnét az önkéntvállalkozott Anglusokból álló segítő sereg is megérkezik hozzá. (Innen láthatni, hogy az Anglusok az eddig történt verekedésekben még nem részesültek volt). Ez az Anglus tsapat Május' 3 - dikán indult-meg Angosturától Caraccas felé, a' melly fő városnak meghódoltatását Bolívar még Junius' vége előtt, mikor ezen tartományokban az

essős idő be szokott állani, végrehajtani szándékozott. “

Azt a' próbatételt, melly annak a' hirnek elterjedésére, hogy Bolívar megölettetett volna, alkalmatosságot szolgáltatott volt, ezen levelek így adják elő: — „Prado, az ő Papja, egy Spanyol foglyot vett vala magához szolgálatra. Történt azonközben, hogy Bolívar tsak 180 emberrel kvártélyozott Tisnandos nevű helységrél. Ezt a' fogoly Spanyol szolga eszébe vévén, a' Paptól elszökött, 's Oberster Lopezhez ment, néki a' dolgot megbeszélte; Lopez meghitt embereivel azonnal lóra ült, 's a' hozzá szökött inassal együtt, ki a' Bolívar' paroláját is tudta, a' strázsák között egész a' Bolívar sátoráig minden akadály nélkül bement, 's itt is, mint ha Generális Pacztól jött volna, egyenesen beindult Bolívarhoz, a' ki azonközben gyanakodni kezdvén, a' strázsákat előszollította. Már ekkor a' sátorában voltak a' Spanyolok, 's azonnal pistolyra kaptak; a' Bolívar Papja 's két Kapitányai az első lövésre elestek, 's Galindo nevű Oberster sebet kapott; magát Bolivárt semmi baj nem érte. A' Spanyolok azonközben lovaikra kapván ello-dultak. Hogy ez a' meglepettetés a' szolga' árulása által esett, nem lehet felölle kételkedni, minthogy ő is a' Spanyolokkal volt, 's vélek ismét eltávozott.

Egyéb efféle veszedelmekről is beszéllenek, mellyek közzül Bolívar még eddig szerentsésen, 's tsudaképpen kimenekedett. A' többek közt, minekutánna magát az Uj-Granadai Congressus organizálta, 's Bolivárt ugyan fő Vezérré nevezte, de az ő tanátslásait követni nem akarta volna, Bolívar, hogy a' nemzetben e' miatt támadható meghasonlást megakadályoztassa, három Adjutánsaival 's egy Titoknokjával eltávozott, 's Jamaica szigetére által evezvén, Kingstonban egy Frantziaszszonyhoz beszállott. Az

első napon egygyik Adjutánsa, egy poharat eltörvén, a' gazdaaszszony oly lármát tsinált, hogy Bolívar a' háztol kimenvén oda többé vissza se ment, hanem más szállást fogadott 's ott éjtzakára is megmaradott, portékájit más nap' reggel akarván oda által hozatni. Egy Adjutánsa 's a' Titoknokja még a' Frantziánénál háltak. A' Titoknok a' Generális' ágyába feküdt, melly egy függő pokrótz (tengeri ágy) volt, 's a' melyben reggel halva találták. A' Generális' szolgája, egy Szeretsen, döfölte volt halálra az ura helyett, nem tudván hogy ez nintsen othon, 's azt gondolván, hogy maga fekszik az ágyában. Megfogattatván a' Szeretsen, kivallotta, hogy Karthagenából egy Spanyol jöven oda által, őtet e' fogadta-meg 500 Piasterekkel 's szabadónvaló botsáttatással, hogy ölje-meg a' Generálist. A' Spanyol is elfogattott, de a' dolog egészszen meg nem bizonyittathatván ellene, ő tsak számkivetésbe küldetett: a' Szeretsent felakasztották. A' Titoknokot, kit az ura helyett meggyilkolt a' Szeretsen, Amestoy-nak hívták.

É s z a k i A m é r i k a.

Az Egygyesült Státusok még eddig tsak nyugoti Floridát foglalták-el: hanem az ő Améliai Kormányozójok minden órán várta a' parantsolatott, hogy keleti Florida' fő városának St. Augustinnak elfoglalálására útnak induljon. Az által, hogy az Egygyesült Státusok ily nagyon iparkodnak a' Floridákat elfoglalni 's ez által a' Bahamai tengertsatornának urává lenni, láthatólag annak akarják elejét venni, hogy Spanyolország valamiképpen Angliának ne találja ezen tartományokat adni, a' Déli Amériki insurgens tartományainak meghodoltathatása végett, melly eránt már most, mint sok környülállások mutat-

ják, kiváléképpen Angliába helyhezveti reménségét.

Az újságlevelek, ahozképpeszt, hogy melyik mitsoda gondolkozású részhez tartozik, hevesen vetélkednek ezen kérdés felett, hogy valyon jól esett-é, hogy az Amériakaiak' vezére J a k s o n, a' két Anglus kémeket A m b r u s t e r t és A r b o u t h n o t h o t halálra íteltette 's megölette? Az egygyikrész azt erőssíti, hogy ezen tselekedet ellenkezik a' nemzetek' törvényével 's jusával, mivelhogy oly rövid processus által, mint a' haditörvény-szék ezen emberekkel bánt, lehetetlen volt megbizonyítani azt, hogy ők valamely ellenséges czélzással lettek volna a' S e m i n o l e s e k között. A' más részenlévők ellenben legkissebbet se' kételkednek azon, hogy ezen kémek Anglus zsoldon ne lettek volna, 's ezért nem tsak az ítélőszék' tselekedetét helybehagyják, hanem még, mint mesterkedőket, átaljában az Anglusokat is nagyon óltsárolják. Találtatnak oly harmadik nemű irók is, kik oly jó reménség által tápláltatnak, hogy, mivel az Anglus Országlószék ezen Emissariusoknak a' kémkedésre semmi hatalmat nem adott, tehát, mint magános szerentsepróbálóknak az ő ügyeket se' fogja felvenni, 's illy okon a' két Országlószékek, ezen emberek történetei miatt egymással nem fognak összeveszni. — A' Londoni Kurir nem régen nyilván kijelentette, hogy ezek, az Anglus Országlószéknek meghatalmazásával a' Seminoleseknek fellázasztására Amériakába nem küldettettek.

Azt írják azokról a' kivándorlott Fr. familiákról, kik a' Texas tartományában a' Trinity viz mellett megtelepedtek, hogy ott széptsendesen viselik magokat, még tsak a' töllok nem meszsze lévő Galvestoni öbölben tekergő Flibustierekkel (tengeri haramiákkal) se' tartanak semmi barátságot.

Az Irlandus Catholicusokszakadatla-

núl folytatják az Amériakai Szabad Státusokba való kivándorlást. A' Ney-Yorki, Conolle s nevű Püspök úrnak egy levelét közlik újságaink, melyben azt írja, hogy tsak azoknak, kik az 1818 - dik esztendő Februáriusának 15 - dikéig oda megérkeztek, 3 ezerre telt a' számjok: hát azoknak a' kik Bostonba, Philadelphiába, Baltimoréba, Charlestownba, 's egyéb kikötőhelyekre megérkeztek, a' mennyire telhet? de ezt még meg nem határozhatja a' tudósító úr. A' Helvétusokról, Németekről, Alsatziaiakról, 's egyéb Frantziákról nem is emlékezik: pedig juthat eszünkbe a' tavalyi tudósításokból, hogy mely nagy néki bódulás-sal omlottak oda ezen tartományokból egész háznepestül a' lakosok. Nem tsuda tehát, hogy olly oriási lépésekkel haladott előfelé a' népesedés. Példánakokáért vegyük-fel tsak az egy Ó h i o környékét. Ide 1795-ben legelőször kezdetek plántanépek letelepedni, 's már 1804-be annyira számosodott volt annak népe, hogy mint különös országlással bíró magános tartomány, beállhatott az Egyesült Státusok' Szövetségébe, 's azolta ennek is egy tsillaga van a' nemzeti zászlón. Kiterjedése ezen tartománynak 186,074 geographiai mértföldekből áll, a' mely véghetetlen nagyságú földön 1790-ben még tsak 5000 ember találtatott, kiknek száma az első 6 esztendők alatt (1800-zig) 42,156-ra; 1810-zig 250,786-ra; 1814-gyig pedig már 512,000-re szaporodott. Ebből, az egész ország' minéműségéhez hozzá lehet vetni. De, mely nagyon különböző természetű tartományok ugyan ezek, hogy most egyebet elhalgassunk, tsak a' népességekre való tekintetben is? V i r g i n i á b a n nem terjed a' földje többre 5254 és $\frac{1}{2}$ geographiai mértföldnél; a' lakosaj' száma még is, 1790-ben 747,610-re, 's a' következő 6 esztendők alatt (1800-zig) 880,200-ra; 1810-zig 974,622-re telt.

Lelkipásztorok' dolgában látszik ezen tartományokban legnagyobb fogyatkozás lenni. A' nevezett Püspök úr írja, hogy az ő megyéje egész Ney-Yorkra 's Jerseynek egy részére kiterjed. Mikor ő oda érkezett (1815-ben) 13,000 Catholicusokat talált a' megyéjében, nagyobb részint Irlandusokat; ezeknek 11,000-re telt a' számjok, 's nem volt több papjok négynél, úgy mint egy Dominicanus és három Jésuita. Találtatnak azt mondja némely nagyon távollévő vidékek között olyanok is, a' hol az elszélledve lakó Catholicusok talám soha papot se' láttak; most ment hozzájuk egy Irlandiai buzgó Atya, mint Missionarius.

S z e n t I l o n a.

Ismét megszollaltak ezen szigetről az újságlevelek. Nem rég' azt irták, hogy Longwoodból Mansionshousba tennek által a' Státusok' nagy foglyának lakását. Most azt írják, hogy Leech nevű úrnak mezei jószágát vennék vagy már vették is meg számára, a' sziget' belső részén, a' kikötőhelytől 3 vagy 4 mértföld távolságra, 's a' hova Ladderbill nevű hegyen által tsak egyetlenegy úton lehet menni, 's ennek tetején egy batteria találtatik, melly ágyukkal keményen meg van erőssítve. Ez, az egész szigeten a' legegészségesebb, de arra is, hogy onnét elszökni ne lehessen, legbátorságosabb helynek tartatik; minthogy lehetetlen oda közelíteni a' nélkül, hogy meszszirúl ne lássák, 's minthogy az oda menetelre egy útnál több nintsen, őrizet is kevesebb kívántatik. Az ágyuk nem tsak az út két részére, hanem a' tengerre is elszolgálnak, 's a' hegy' tetejéről egy telegráf által néhány minutumok alatt hirt lehet, valamint a' Kormányozó-

nak házához, úgy a' szigetnek minden pontjaira tenni.

E l e g y e s D o l g o k.

L y o n b a n az a' legújabb újság szárnyalt Madridi tudósítások után, hogy a' Spanyol Országlószék a' hadakozást az Északi Amerikai Egygyesült Státusok ellen kihirdette légyen.

B r a z z e n nevű Anglus Brigg oly hirrel érkezett-meg Portsmouthba, hogy a' Veneczuelai Insurgensek' Admirálisa és a' Spanyol hajós sereg azon a' ponton állottak, hogy megütközésseket minden órán várták, 's mint a' környülállások mütatták, Junius' 12-dike nehezen telhetett-el a' nélkül, hogy meg ne verekedjenek.

A' G ö t t i n g a i tanulók 's polgárok között ismét rút dolog történt. Egy polgár adott reá alkalmatosságot; az utzán egy tanuló valami gorombasággal illetett, nem írják mivel; 's a' tanuló megbántatottnak érezvén magát panaszolt, de nem kapott elégtételt. Ezért a' több tanulók is megneheztelvén, éjjel néhány százan elébb a' polgár' házára mentek, annak ablakait beverték, 's egyéb kárt is sokat tettek néki; onnét a' Politziai Tiszt házára mentek, 's ennek is néhány ablakait beverték; 's tsak bizonyos közbenjárók' hathatós tanátslásának köszönheti a' Prorektor úr is, hogy hasonlóképpen nem járt. — Megérkezvén Hannoverába a' kedvetlen történetről való tudósítás, azonnal oda küldetett Falcke nevű Tanácsos a' dolognak megvizsgálására. A' tanulók sokan elmentek hazájokba; vagy 800-zan Witzenhausen nevű városkában (a' Hassus földön) állapotok-meg, 's onnét parlamentiroznak a' Göttingai előjárókkal. Sokak más Universitásokba, Heidelbergába, Tübingába, 's Würtzburgba takarodtak-el.

S z á z f o r i n t h u s z a s p é n z é r t , a d t a k V á l t ó c z é d u l á b a n : —
Augustus' 4-dikén 221 $\frac{1}{3}$ — 5-dikén 226 — 6-dikén 223 $\frac{1}{3}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb l'oldalékok.

Magyar Ország.

Hogy valami Hazabéli újságokkal is szolgálhassunk, ide teszünk mindent, a' mit az ott kijött újabb újságlevelekben találunk: —

A' Pesti Hazai Magyar Tudósításokból:

Felséges Urunk Fő Tisztelendő Fejér György Urat, a' Tudományok Győri Kerületének Fő Directorát az ő jeles érdemeiért nemcsak Kir. Tanácsosi ranggal: hanem Uj-Pesti Boldog Asszony Prépostságával is méltóztatott felékesíteni Raguzában költ kegyelmes rendelése által.

Kassáról írják, hogy az ott lévő Doktor Urak szorgalmatossága által felállított Büdöskő füstölés Intézetében, a' tudva lévő bőr nyavalyák különös szerentsével gyógyíttatnak.

Capistramus Sz. János Provinciája, az idén Junius' 4-dikén Broodban Tót Országban közönséges gyűlést tartott, mellyet ők Capitulumnak neveznek. Ebben Tartománybeli Előljáróvá (Provincialis) választatott Fő Tisztelendő P. Puchner József, Budai fi, a' ki jeles tudományára, példás kgyességére, fáradhatatlan Egyházi munkásságára, és jeles Egyházi Orátorságára nézve eddig is közönségesen betsültetett, és szerettetett. Ezen érdemes férjfiú 1743-ban Aprilis' 14-dikén Budán született; a' T. tisztelt Sz. Ferentz Szerzetébe 1764-ben lépett-bé, és próba idejét kiálván, a' Sarengradi Klastromban, a' Szerzetbe beesküdütt. Első Sz. Misét mondott Budán, az ő szülő földjén, 1768 October 28-dikán. A' Szerzetnek külömbféle hivatalaiban megfordult, nevezet szerént 8 esztendeig más klastromokban, most pedig már

12-dik esztendejében a' Budai Klastromban Guardian volt, a' hol az Isteni tiszteletnek, és Felebaráti szeretetnek mindtanítása, mind példája által buzgó Apostola volt; 's ugyan itt érte őtet ezen megbetsültetés, hogy a' Szerzet ezen tartományának fejévé választatott. A' tiszt Öreg most folyó 75-dik esztendejében is vidám lélekkel, és egészséges testi erővel bír; kinek minden jók hosszabb életet szíves óhajtással kívánnak.

Nagyszombathban Jul. 19-dikén tartott egy különös örvendetességű innep; mert ez nap' osztatott-ki azon öreg érdemes Katonáknak az ajándék. Ő Felségének kegyelmes rendeléséből, kik a' Lip-tsei ütközetben 1814. jelesül vitézkedtek. E' végből Vorzenszky Fő Strázsamester Ur, az Invalidusok Commendansa össze gyűjtötte mind azon öreg vitézeket, kik az egykori Jasuita Collegiumban, a' Paulinusok Klastromában, a' Clarissa Apácák Conventjében, és az Alberti Convictusban laknak; 's így a' Tisztek és számos nézők előtt magasztalván a' Vitézi tetteket, a' Jótévők nevében fejéknél kezekbe adta a' 25 — 50 forintokat intvén őket, hogy hivségnek példái legyenek, 's ő Felsége boldogságáért könyörögjenek. Ezután Fő Tisztelendő Jordanszky Kanonok Ur, a' Keresztelő St. János Templomában nekik Egyházi pompával Misét mondott, a' Keresztény Fejedelmek egészségéért, és a' közönséges békességért. Így ezen innep, midőn az elmúlt nagy tetteknek emlékezetét megújította, egyszersmind az Adakozók eránt kellemetes is álhatatos emlékezetet gerjesztett. —

A' Budai Német Újságból:

Ő Cs. R. Felsége kegyelmesen méltóztatott a' Mariassy gyalog Regementje' Obersterét 's Kommandánsat Rath Jó-

sef urat, az ellenség előtt bizonyított különös katonai érdemeire való tekintetből, mind két nemen lévő maradékaival egyetemben, Austriai Császári birodalom-béli Báróságra emelni.

Az Arad-Modénai Kamarális Urodalomban helyheztesített Szemiak nevű helységben lakó Kamerális alattvalókat Hurlitsan Tódort és Zsulán Indrit, azért, hogy a' közelébb múlt terméketlen esztendőben magokat a' krumplinak szorgalmas termesztése által megkülömböztették, ezüst érdempénzel méltóztatott Császár és Király ő Felsége megajándékozni, mellyet nékiük a' múlt Jul. 19-dikén, Pecsán, trombita harogás és mozsarak' durrogása mellett függesztettek-fel mejjekre. Nevezetesítette ezen külömben is érzékenyítő pompát a' megyei Dékány urnak's a' helységbeli Papoknak, valamint szintén a' Vármegyebeli's Kamerális tiszteknek, és a' lakosoknak öszszegyülekezése, 's nem külömben azon beszédek; mellyeket a' jelenlévőkhöz az ő Felsége atyáskodó kegyes czélszásairol, Karmoth Antal Kamerális Udvarbiró úr deák és magyar, Farkas Mihály Kamerális Kasznár úr pedig német és oláh nyelveken intéztek.

Ő Cs. K. F. ge kegyelmesen méltóztatott Pfisterer András Orvos Doktor urat, a' Leopold Cs. Rendje' Ritterét, Magyar Ország's az azzal öszszetsatolt tartományok' Fő Orvosát, a' Pesti Kir. Univerzitás' Orvosi Fakultása' Elölülőjét, az Orvosi és Seborvosi tudományoknak ottani Igazgatóját, 's a' Tudományok Királyi Biztossága' Assessorát, a' Királyi Helytartó Tanátshoz valóságos Tanátsossá kinevezni.

A' Pesti Magyar Királyi Univerzitásnál a' Dogmatica Theologiának II-dik részét tanító Professori hivatal, mellynek esztendőnként 1000 forintokból álló fizetés van rendeltetve, megüresülvén, ugyan azon Univerzitásnak Theologiai

I-ső Fakultása előtt a' jövő Nov. 9-dikén, még pedig az egész Theologia Dogmatikából, Concursus tartatik, 's mind azoknak, kiket ezen tárgy illethet, tudokra adatik.

Nevelési Intézetéről való Jelentés.

Az alább írt kinek a' Magyar Nemzet nemes Characterét részszerént az Oktatás részszerént pedig más környülállásokban megismereni's betsülmi alkalmatossága volt, szerentséjének's egyszersmind kötelességének tartja hírül adni, hogy ő a' Felsőség' engedelméből most egy ifjak számára való Nevelő Intézetet állított-fel — Melyre nézve ő, minden Szülőket és Tutorokat, a' kik nevédekjeiket az Europai pallérozott nyelvekre, úgymint: a' Frantzia, Anglus, Olasz, és Német nyelvekre (mellyeken az alább-irt szabadon beszél és ír) nem külömben a' szükséges Oskolai tudományokra és más hasznos esméretekre oktattatni kívánnyák, illendő tisztelettel meghiv — tellyes igyekezettel arra törekedvén, hogy eránta való nemes bizodalnoknak voltaképpen megfelelhessen — A' kik tehát ezen Intézetnek mivolta és feltételei eránt véle értekezni méltóztatnak, azoknak megküldésére ő levél által mindenkor készleszen.

Frisch Jákob,
a' nevelő Intézetnek Birtokosa
és Directora az Alster nevű
külső városban Nro. 110.

Tudományos Híradás.

„A' Mágnesség Mérőserpenyője, mellyet Orvos Doctor Kováts Mihály úr már kihirdettetett, nyomtató sajtó alatt van, és a' jövő Pesti vásárra készen fog lenni.“